

EN TRYK BARNDOM OG ET GODT VOKSEN LIV FOR ANBRAGTE BØRN

– Socialpædagogernes
bidrag til øget kvalitet
i anbringelserne

 Ricky John Molloy

Alle børn og unge i Danmark fortjener en god og tryk barn-/ungdom. At sikre trivsel og udvikling for et anbragt barn er en kerneopgave for vores velfærdssamfund. Men det er desværre også en opgave, vi som samfund ikke altid lykkes med. Det skal blive bedre. Det handler ikke kun om tryk i barndomme. Det handler også om at være langt mere ambitiøse på børnenes vegne, så de vokser op til gode voksenliv.

Hos Socialpædagogerne arbejder vi altid med udgangspunkt i barnet og barnets tarv. Derfor hilser vi regeringens fokus på "Barnet først" velkommen. Vi ser et stort behov for at gå anbringelsesområdet efter i sømmene og få hævet kvaliteten i indsatserne til anbragte børn. Den ambition deler vi med en bred skare af politiske partier på Christiansborg. Socialpædagogerne ser frem til at bidrage i det arbejde.

Vores medlemmer arbejder hver dag for at skabe trygge rammer og de bedst mulige betingelser for anbragte børn og unge på døgninstitutioner, opholdssteder, i plejefamilier og på interne skoler. Vi giver i dette udspil et indblik i deres arbejde og præsenterer konkrete forslag til, hvordan man fra politisk side kan forbedre værktøjskassen på anbringelsesområdet til gavn for anbragte børn.

God læselyst!

Benny Andersen

Forbundsformand, Socialpædagogerne

PEJLEMÆRKER FOR DEN GODE ANBRINGELSE

Anbragte børn og unge har som deres jævnaldrende ret til en barn-/ungdom med nærvær og trygge rammer, med venner, skolegang og mulighed for aktiv deltagelse i fællesskaber. Anbragte børn og unge har krav på at blive mødt i deres udfordringer og behov. Og uanset forudsætninger og baggrund skal alle anbragte børn og unge have mulighed for at forfølge deres drømme.

Derfor er der nogle helt grundlæggende pejlemærker, vi skal have for øje i arbejdet med at sikre anbragte børn et godt anbringelsesforløb:

INDHOLD

SKOLE
OG FRITID

FORÆLDRE
TIL ANBRAGTE
BØRN OG UNGE

DØGNINSTITUTION
OG OPHOLDSSTED

PLEJEFAMILIE

OVERGANGE
OG EFTERVÆRN

LYT TIL BARNET

Det enkelte barn har brug for at blive lyttet til og inddraget alderssvarende. Det er helt centralt, når det handler om noget så vigtigt som barnets eget liv og om arbejdet med at finde frem til, hvordan vi skaber en god barndom for barnet.

SÆT KVALITETEN FØRST

Når vi sammensætter et anbringelsesforløb for et barn eller en ung, bør det være under overskriften 'one size does not fit all'. Derfor er det vigtigt, at kommunerne har forskellige typer anbringelser til rådighed med høj faglig kvalitet, og at de har mulighed for at bruge dem fleksibelt.

LAV DET RETTE MATCH

Et forkert match mellem barn og anbringelseshjem er en af hovedårsagerne til sammenbrud i anbringelsen. Derfor skal vi sikre stabilitet og udvikling ved at lave det rette match til rette tid. Det kræver en grundig udredning og inddragelse af barnet og familien samt inddragelse af relevante fagpersoner omkring familien.

BEVAR FORÆLDRE-RELATIONEN

For stort set alle anbragte børn og unge vil forældrene altid spille en vigtig rolle. Og vi ved, at tidligere anbragte børn ofte vender tilbage til deres ophav. Det er derfor afgørende, at relationen til forældrene bliver rammesat og understøttet, så det er til barnets bedste.

SAMARBEJD PÅ TVÆRS

En udsat families liv rummer ofte et virvar af udfordringer og problemer. Derfor skal vi have et ubureaukratisk og solidt samarbejde på tværs af sektorer og fagligheder. Vi skal især have fokus på overgange i barnets liv, da der hér er særlig risiko for, at viden og relationer går tabt – særligt i overgangen fra barn til voksen.

Disse pejlemærker danner rammen, når vi på de kommende sider præsenterer vores konkrete forslag til, hvordan vi kan forbedre anbringelsesområdet.

SOCIALPÆDAGOGERNE FORESLÅR

- Der skal udarbejdes en **trivsels- og læringsplan** i forbindelse med anbringelse og hjemgivelse, som skal opdateres løbende. Anbringelseshjem, skole, sagsbehandler, forældre og barn skal sammen lave en plan for, hvordan der opnås trivsel, inklusion i fællesskaber og læring. Herunder også hvordan anbringelseshjemmet kan understøtte læring og venskaber, og hvilke yderligere læringstiltag barnet har brug for – fx lektiehjælp eller Learning Camps ved Lær for Livet.
- Der skal foretages et **sundheds-tjek** ved sundhedsplejen ved hver § 50-undersøgelse. Undersøgelsen skal screene barnet/ den unge for eventuelle fysiologiske udfordringer i forhold til læring – fx nedsat syn og/eller hørelse, ordblindhed mv.
- Kvaliteten af undervisningen på de interne skoler skal **styrkes** gennem fastsættelse af nationale standarder og målsætninger, og **tilsynet** med de interne skoler skal varetages af en uafhængig instans, der kan sikre ensartethed og systematik i kvalitetsvurderingerne.
- Der skal oprettes en **landsdækkende taskforce**, som understøtter kompetenceløft af lærere, pædagoger, plejefamilier og socialpædagoger i udsatte børns læring og læringsmiljøer.
- Der skal etableres en **digital portal og/eller lokale partnerskaber** i den enkelte kommune, der kan bygge bro mellem anbragte børn/unge og foreninger og civilsamfundstilbud.

SKOLE OG FRITID

Skole og uddannelse er blandt de vigtigste beskyttende faktorer i forhold til trivsel i voksenalivet¹.

Anbragte børn klarer sig markant dårligere i skolen, og langt færre får folkeskolens afgangseksamen sammenlignet med deres jævnaldrende. Det skyldes ikke, at udsatte børn og unge er mindre begavede, men snarere at de ikke mødes med de samme positive forventninger, at de har flere skolefraværperioder og -skift, og at de generelt trives dårligere i skolen. Skolen spiller en afgørende rolle i forhold til at skabe positiv skolekultur, da dette er med til at skabe mindre fravær og mere trivsel for alle elever.

For at sikre, at flere anbragte børn får 9. klasse, skal vi forebygge unødvendige skoleskift. Når et barn anbringes, skal der derfor særligt tages højde for, om et skoleskift kan forebygges, hvis barnet er i et godt skoleforløb. Der skal laves en grundig udredning og være et langt tættere samarbejde mellem anbringelseshjem og skole.

Kvaliteten på landets interne skoler skal styrkes, og der skal fokus på at styrke overgange tilbage til folkeskolen. De interne skoler kommer ind, når folkeskolen ikke kan give børnene et undervis-

ningstilbud. Her er plads og mulighed for at skræddersy undervisningsforløb, så det passer til det enkelte barn.

Vi skal sikre, at kvaliteten er i top alle steder.

FÆLLESSKABER ER VIGTIGE

Det er vigtigt, at anbragte børn og unge har mulighed for at indgå i gode fællesskaber, hvad enten det er i skolen eller i form af en fritidsaktivitet eller et fritidsjob.

Skolen er en vigtig arena til at danne venskaber og være en del af børne-fællesskaber. Men alt for ofte oplever udsatte børn og unge, at de sættes uden for fællesskaberne.

Sammenlignet med andre børn i Danmark deltager færre udsatte børn desuden i en fritidsaktivitet², og næsten tre gange så mange anbragte unge føler sig ensomme sammenlignet med deres jævnaldrende³.

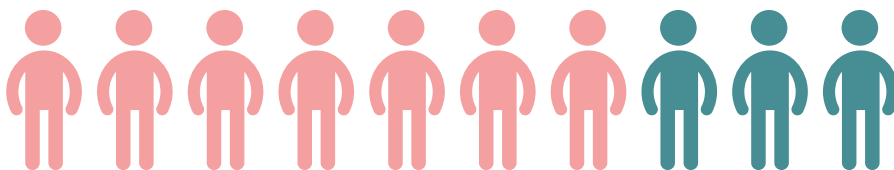
Den gode anbringelse handler derfor om mere og andet end et trygt og omsorgsfuldt hjem. Anbragte børn og unge skal have et solidt setup, som understøtter deres børnefællesskaber, skolegang og læring.

¹ Stockholm Universitet (2010). Skolprestationer för utsatta barn – en påverkbar risikofaktor.

² SFI (2014). Anbragte børn og unges trivsel 2014.

³ VIVE (2018). Anbragte unge med psykiske vanskeligheder.

7 UD AF 10 ANBRAGTE FÅR IKKE 9. KLASSES AFGANGSPRØVE

Kilde: KL-beregninger på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik 2020.

DAG- OG DØGNLILBUDET BAKKEVEJ

CASE ANDERS ER VIGTIG FOR SKOLEGANGEN

'Godmorgen. 'Casper' er på vej til skolen, men det er bestemt ikke matematik, der trækker i dag. Han glæder sig til idræt.'

Sådan kan Anders Klug skrive i en SMS. Han er socialpædagog på døgninstitutionen Bakkevej i Hedensted, der har høj fokus på god skolegang og derfor samarbejder tæt med de anbragte børns lærere.

– Hvis vi kun lige med det yderste har kunnet motivere et barn til at gå i skole, er det jo vigtigt, at læreren er forberedt, siger han.

På den og mange andre måder spiller Anders Klug en afgørende rolle for børnenes skolegang.

– Ofte handler det om at klæde lærerne på og dele den viden, vi har om børnene. Fx ved at sige: 'Max har brug for at se en mulighed for succes, hvis han skal begynde på noget nyt.' Vores socialpædagogiske faglighed kommer tit i spil ved, at vi vender tingene lidt på hovedet og undersøger, hvilke nye ting man kan prøve at gøre, hvis noget ikke fungerer. Fx har vi i samarbejde med en specialskele skræddersyet et undervisningstilbud, så et barn byggede en seng med pedellen.

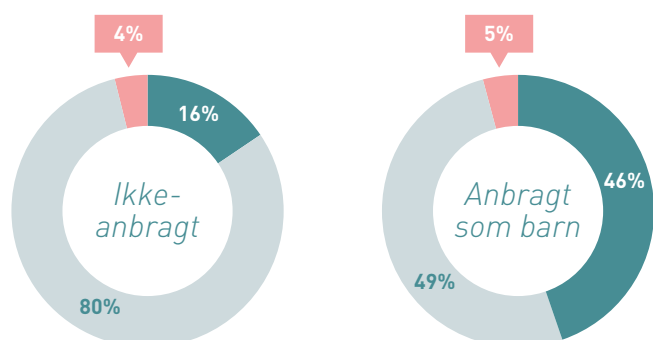
Bakkevej har også fokus på lektielæsning og positive forventninger om, at børnene kan og vil lære noget. Og så gør Anders Klug og kollegerne en stor indsats for at understøtte børnenes sociale liv.

– Man skal ikke underkende betydningen af sunde relationer og fællesskaber, men for nogle anbragte børn er det hårdt arbejde at have og få en legeaftale. Måske fordi de på grund af forældrenes misbrug slet ikke har været vant til at kunne invitere nogen med hjem. Og så går vi ind og faciliterer.

Anders Klug,
socialpædagog
Michael Drost-Hansen

ANBRAGTE BØRN HAR SVÆRERE VED AT FÅ ARBEJDE SOM VOKSEN BLANDT 30-ÅRIGE FORDELT PÅ TIDLIGERE ANBRAGTE OG IKKE-ANBRAGTE

Uden for arbejdsstyrken | I beskæftigelse | Ledig

Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (2020).
Anbragte børn har sværere ved at få uddannelse og job.

SOCIALPÆDAGOGERNE FORESLÅR

- Der skal tages stilling til, om det vil gavne barnet at **fortsætte igangværende eller etablere nye indsatser** i familien efter en anbringelse.
- Forældre til anbragte børn skal have ret til **gratis psykologhjælp**.
- Særligt udsatte forældre skal tilbydes en **styrket § 54-støtte**, der har særlige, socialfaglige kompetencer, og som kan sikre en helhedsorienteret støtte. I nogle tilfælde vil det være hensigtsmæssigt, at støtten ydes af en ansat på barnets døgninstitution/opholdssted, da det skaber en rød tråd til gavn for hele familien.
- Der skal være **klare aftaler for samarbejdet** med forældrene i plejefamilieanbringelser. Aftalerne skal beskrives i plejekontakten og indeholde både en beskrivelse af rammen for samarbejdet med forældrene i hverdagen og en beskrivelse af den støtte, plejefamilien skal modtage undervejs.

1 UD AF 4

FORÆLDRE FÅR §-54 STØTTE UNDER ANBRINGELSEN

Kilde: Social- og Indenrigsudvalget (2020).

FORÆLDRE TIL ANBRAGTE BØRN OG UNGE

Forældresamarbejde skal altid tage udgangspunkt i barnets tarv.

Et anbragt barns forældre har stor betydning for barnets trivsel.⁴ Og det har en positiv effekt for barnet, at forældrene bakker op om anbringelsen, ligesom at et velfungerende forældresamarbejde skaber mere stabile anbringelser.

Det er dog desværre langtfra altid, at der er et godt forældresamarbejde. Mange familieplejere oplever, at samarbejdet med de biologiske forældre er vanskeligt. Der kan også være højkonflikt mellem forældre og forvaltning. Og forældrene kan have svære problemstillinger, der påvirker anbringelsen negativt. Der er desuden ofte sorg forbundet med, at ens barn bliver anbragt. Det er en gennemgribende forandring både i barnets og forældrenes liv.

Det er derfor afgørende at sætte ind, så der skabes de bedste forudsætninger for et godt samarbejde, når det er til barnets bedste. Her handler det om den rette visitation, om at sikre støtte til forældrene og om at støtte op om an-

bringelserne i plejefamilier. Plejefamilier er forpligtet til at samarbejde med forældrene, men de skal ikke stå alene.

TVANGSANBRINGELSER KAN VÆRE NØDVENDIGE

Socialpædagogerne ser ikke tvangsanbringelser som et mål i sig selv. At tvangsanbringe et barn kan være nødvendigt for at sikre barnets trivsel og udvikling. Og hvis kommunen vurderer, at en tvangsanbringelse er den rigtige løsning, skal kommunen ikke tøve med at gøre det. Men tvang af enhver art skal være fagligt begrundet, og beslutningen skal tages på baggrund af grundige undersøgelser – også af de konsekvenser, det kan få for barnet/den unge i fremtiden og dermed langt ind i voksenlivet.

Men uanset årsagen til en tvangsanbringelse er det vigtigt, at der arbejdes med barnets forhold til familien. Vi skal sikre, at børnene har en stemme ift. deres forældre, give dem kendskab til familien og redskaber til at håndtere deres familie.

⁴ Ankestyrelsen (2019). Trivsel blandt børn anbragt på døgninstitutioner og opholdssteder.

Det anbragte barns forældre er livsvidner og grundfundamentet for en sammenhængende livsfortælling og identitet. Hvis ikke man har det 'kit' til at binde sit liv sammen med, er man sårbar under anbringelsen og rodløs bagefter. Anbragte børn skal ikke mases på samvær, men alt skal sættes ind for at opretholde relationen og det bedst mulige forældresamarbejde, hvis vi vil give anbragte børn de bedste vilkår i deres videre livsforløb.

- David Adrian Pedersen, formand for De Anbragtes Vilkår

Ricky John Molloy

BÜLOWSVEJ FOR BØRN OG UNGE

CASE FAMILIEFOKUS FOREBYGGER ANBRINGELSER

En midlertidig anbringelse af et barn eller en døgnindsats for hele familien kan forebygge en varig anbringelse. Det oplever man på Bülowvej for Børn og Familier, hvor hele familien er i fokus, og forældrene får støtte til at varetage børnenes behov.

I løbet af tre måneder afdækker socialpædagogerne barnets udviklingsmæssige ressourcer, potentialer og behov for støtte i tæt parløb med barnets familie.

Det gør de bl.a. med Marte Meo-metoden, hvor de med videooptagelser analyserer, hvad barnet kan, hvad det kan med støtte, og hvor det kan udvikle sig. Desuden afdækker de barnets følelsesmæssige udvikling. Og så bruger de den evidensbaserede metode FIT til at vurdere samarbejdet og effekten af indsatsen set fra barnets, daginstitutionens og forældrenes perspektiv.

– Vi undersøger, hvad barnet synes om vores indsats – selvfølgelig tilpasset barnets alder og forudsætninger – ligesom resultaterne skal ses der, hvor barnet færdes i hverdagen: i vuggestuen, i børnehaven og i familien. Vi arbejder meget systematisk for at kunne give den rette indsats fra starten. Men det er en balance mellem hjerne og hjerte. Vi skal føle for børnene og forældrene og skabe stærk tilknytning. Ellers flytter vi ikke noget, siger forstander Sanne Juliussen og fortsætter:

– Vores opgave er at fokusere på børnenes ressourcer og dermed give dem oplevelser af, at de har en plads i verden og kan! For mange kommer med en oplevelse af ikke at due.

Arbejdet munder ud i en udviklingsplan med konkrete mål og pædagogiske vejledninger, der følger barnet – uanset om det skal hjem eller anbringes. Og det sker i tæt samarbejde med forældrene.

– Det er afgørende, at forældrene har tillid til det, vi gør. Samtidig arbejder vi med udvikling af deres forældrekompetencer. For jo bedre de kan udviklingsstøtte barnet, jo bedre får de det, siger Sanne Juliussen.

Også her bruges Marte Meo-metoden til at tale med forældrene om, hvad der fungerer i samspillet med barnet. Andre har glæde af et Theraplay-forløb, hvor forælder og barn laver en aktivitet sammen, der genskaber kropslige, glædesfyldte situationer fra den tidlige barndom og styrker tilknytningen. Og gennem konkrete opgaver og løbende feedback lærer forældrene at bekræfte barnet, sætte ord på følelser, stille krav og give omsorg.

En af dem, der har fået hjælp, er Zsa Zsa, som er mor til en dreng, der var i stærk mistrivsel. I løbet af ti måneder lærte hun at bygge en hverdag op for ham og stille alderssvarende krav.

– Det var på en måde som at være i skole for at blive forældre. Jeg er taknemmelig. Vi havde ikke været, hvor vi er i dag, hvis ikke det havde været for det her sted, siger Zsa Zsa.

SOCIALPÆDAGGERNE FORESLÅR

- Der skal foretages en **styrket, tværfaglig visitation** med inddragelse af socialpædagogisk og psykologfaglig viden, der sikrer, at barnet anbringes det rette sted med den rette faglighed til at varetage barnets behov. Det rette match forebygges sammenbrud.
- **Dag- og døgninstitutioner repræsenterer stærke faglige vidensmiljøer**, som skal bruges som ressourcecentre, hvor andre faggrupper, borgere og familieplejere kan få rådgivning. På det højt specialiserede område skal Socialstyrelsen udpege særlige ressourcecentre, som kommunerne er forpligtet til at inddrage i udredning og visitation i komplekse anbringelsessager.
- Der skal **indføres et uddannelseskrav på døgninstitutioner og opholdssteder**, så medarbejderne overvejende er socialpædagogisk uddannet med respekt for, at der ud fra konkrete hensyn kan være brug for andre fagligheder. Uddannelseskravet skal sikre, at de rette socialpædagogiske kompetencer altid er til stede. Socialtilsynet følger op på, om uddannelseskravet opfyldes på de enkelte tilbud, og personale-sammensætningen offentliggøres på Tilbudsportalen.
- **Socialtilsynene skal styrkes** i forhold til dels at sikre reel og systematisk inddragelse af de anbragte børn i forbindelse med tilsyn, dels i form af øgede beføjelser til at sikre, at der ikke sker en u hensigtsmæssig sammenblanding af målgrupper på anbringelseshjemmene.

DØGNINSTITUTION OG OPHOLDSSTED

Døgninstitutioner og opholdssteder er til for de børn og familier, som har brug for en særlig socialpædagogisk indsats.

Her findes viden, ekspertise og faglige miljøer, som kan tage vare på en række af de særlige vanskeligheder, børnene og familierne udfordres af. Men området er under pres.

Mange specialiserede pladser og tilbud er lukket. Det skyldes ikke, at der er kommet færre børn og unge med komplekse problemstillinger, men snarere at kommunerne har omlagt til forebyggende og tidlige indsatser og i højere grad har familiepleje som anbringelsesform. Det kan være en god strategi for mange børn og familier, men ikke nødvendigvis for de børn og familier, der har behov for en mere specialiseret indsats.

På mange døgntilbud oplever medarbejdere og ledere, at børn med vidt forskellige vanskeligheder anbringes det samme sted. Også socialtilsynene har påpeget dette. Resultatet er en løbende afspecialisering, som både påvirker børnenes trivsel og udvikling⁵.

Samtidig har for stor en andel af de ansatte på døgninstitutioner og opholdssteder ikke en relevant socialfaglig uddannelse. Der er derfor brug for tiltag, som sikrer, at den rette faglighed er til stede for de børn og familier, der har det største behov for støtte.

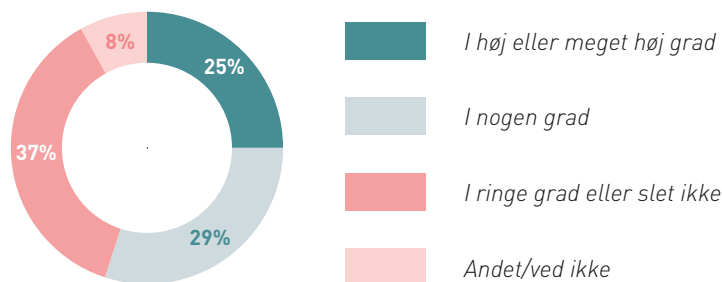
Hvis vi skal bevare og udvikle kvaliteten til gavn for børnene, skal vi sætte ind nu og udvikle i stedet for at afvikle.

RESSOURCECENTER SOM VIDENSMILJØ

Der er et stort, uudnyttet potentiale i, at døgntilbuddene anvendes som ressourcecentre. Dermed kan de levere vigtig socialpædagogisk viden og styrke det tværfaglige samarbejde omkring udsatte børn og unge. Det kan fx være ved at tilbyde specialviden, rådgivning og sparring til plejefamilier, lærere og pædagoger på almenområdet og til sagsbehandlere. Ressourcecentre vil også kunne støtte og rådgive familier samt børn og unge med særlige problematikker – også når der ikke er tale om anbringelser.

⁵ Socialpædagogerne (2019). Analyse blandt ledere på døgninstitutioner og opholdssteder.

AFSPECIALISERING PÅ DØGNINSTITUTIONER OG OPHOLDSTEDER MEDLEMMER, SOM OPLEVER AFSPECIALISERING SOM EN KONSEKVENS AF, AT BØRN MED FORSKELLIGE VANSKELIGHEDER ANBRINGES SAMME STED.

Kilde: Socialpædagogerne (2019). Analyse blandt ledere på døgninstitutioner og opholdssteder.

Majbrit Hjertmann,
familieplejekonsulent

Michael Bo Rasmussen

FAMILIEHUSET VESTHIMMERLAND

CASE HER FÅR PLEJE- FAMILIERNE SUPERVISION PÅ DØGN- INSTITUTIONEN

I Vesthimmerland får plejefamilier supervision af ansatte på den lokale døgninstitution, Familiehuset Vesthimmerland – både individuelt og i grupper.

Det har stor betydning for blandt andre familieplejer Ole Moustsen:

– Jeg bliver dygtigere og på den lange bane kan jeg gøre det bedre for mine plejebørn.

En af supervisorerne er socialpædagog og familieplejekonsulent Majbrit Hjertmann, der blandt andet leder en gruppesupervision for familieplejere, som mindst fire gange om året mødes på døgninstitutionen.

– Familieplejerne udvikler sig fagligt i samspil med hinanden, fordi de kan spejle sig i hinanden og reflektere i fællesskab, samtidig med at de får tilført ny viden og indsigt. Det har vi nogle særlige muligheder for at understøtte her på døgninstitutionen, fordi vi kan trække på hele det specialiserede, faglige miljø.

Majbrit Hjertmann kan nemt invitere en kollega med specialviden med til gruppesupervisionen, ligesom hun selv kan få sparring, når familieplejerne har særlige udfordringer. Hun inddrager også faglige redskaber fra døgninstitutionen i samarbejdet med familieplejerne.

– Blandt andet når jeg giver individuel supervision og sammen med familieplejerne laver en udviklingsplan med konkrete mål for deres arbejde. Her er tankegangen den samme, som når vi på døgninstitutioner arbejder med behandlingsplaner. Det gælder om at finde konkrete metoder til at nå de mål, der er sat i barnets handleplan, siger hun.

Hvis målet fx er at styrke barnets selvværd, kan en af metoderne i overført betydning være at 'holde barnet i hånden,' når det prøver nye udfordringer.

– Jeg fungerer som sparringspartner og bruger fx min viden om børns udvikling til at stille gode spørgsmål, der får familieplejerne til at reflektere.

SOCIALPÆDAGOGERNE FORESLÅR

→ Der skal laves en **national handleplan på plejefamilieområdet**, der understøtter øget rekruttering, fastholdelse og opkvalificering af plejefamilier. Handleplanen skal således adressere:

- **Kvalificeret kompetenceudvikling**, psykologfaglig supervision og faglig sparring med andre plejefamilier.
- **Faglig, kvalificeret støtte og et beredskab**, når der opstår vanskeligheder i forældre-samarbejdet.
- **Ordentlige løn-, ansættelses- og pensionsforhold** ved en overenskomstlignende aftale og klare rammer for, hvordan kommunerne skal dække udgifterne til plejebarnets forsørgelse under anbringelsen, samt honorering, når plejefamilier holder ferie med plejebørn.
- **Nytænkning af området**, så det passer til udviklingen i bo- og familieformer generelt, fx familieplejekollektiver i storbyer.

→ **Døgntilbud skal etableres som faglige vidensmiljøer**, der kan anvendes til at vejlede, rådgive og samarbejde med plejefamilierne om plejeopgaven.

→ Der skal **ned sættes et uafhængigt rejsehold**, der kan mægle i situationer, hvor en plejefamilie og den anbringende kommune ligger i konflikt. Formålet med taskforcen er at forebygge sammenbrud.

PLEJEFAMILIE

De seneste år er der sket en markant omlægning fra anbringelse på døgntilbud til flere anbringelser i plejefamilier. Når man anbringer børn i plejefamilier, som man tidligere ville have anbragt på døgninstitution pga. barnets eller forældrenes udfordringer, stiller det krav til familieplejernes faglighed og støtten til dem.

At være familieplejer kræver viden, indsigt og rummelighed. Men familieplejere er ikke som medarbejdere på døgntilbud en del af et fagligt vidensmiljø. Familieplejere har ikke kolleger, de kan sparre med.

Hvis opgaven bliver for kompleks, og plejefamilien må give op, er prisen stor for det anbragte barn, som igen skal have et nyt hjem.

REKRUTTERINGSVANSKELIGHEDER

Der mangler plejefamilier, og udviklingen går kun én vej: Der er flere familieplejere, som stopper, end der kommer til. Derudover er familierne fordelt geografisk skævt.

Det kan medføre, at et barn skal flytte langt efter en plejefamilie med den

konsekvens, at der sker skift ift. skole og fritid, ligesom kontakten til forældre og netværk svækkes. Derudover kan manglen på kvalificerede plejefamilier betyde, at der ikke laves den rette match, fordi der ikke er en plejefamilie med de rette kvalifikationer til rådighed.

Nogle socialtilsyn har desuden påpeget, at det er vanskeligt at skaffe tilstrækkeligt med plejefamilier, der er kvalificeret til at tage sig af de ofte ret omfattende og komplekse udfordringer, som de anbragte børn har.

MERE ATTRAKTIVE FORHOLD

For at sikre kvalificerede plejefamilier og gode anbringelser for børn og unge skal det gøres mere attraktivt at være plejefamilie. Vi ved fra vores familieplejemedlemmer, at det, der skaber mest utryghed og usikkerhed i arbejdet, er udfordringer i forbindelse med forhandlinger om vilkår med kommunen. Derfor er der behov for ordentlige og forudsigelige rammer i ansættelsen, ligesom plejefamilierne skal have adgang til løbende støtte, supervision og kompetenceudvikling.

NÆSTEN

60%

AF PLEJEFAMILIERNE OPLEVER, AT DE BØRN, DE FÅR ANBRAGT I DAG, HAR FLERE KOMPLEKSE PROBLEMSTILLINGER END TIDLIGERE.

Kilde: Aalborg Universitet (2017). Familiepleje i Danmark.

 Gitte Jensen, familieplejer

 Sofia Busk Hansen

FAMILIEPLEJER

CASE GITTE ER FAMILIEPLEJER MED HJERNE OG HJERTE

– Der er ikke noget, der kan måle sig med, at mit plejebarn lægger armene om mig og siger: 'Jeg er så glad for at være her hos dig. Uden dig havde jeg fået et helt andet liv.'

Sådan siger Gitte Jensen, der har været familieplejer i 20 år.

– Jeg er stolt af mit arbejde. Det er jeg! Men jeg kan godt forstå, at det er svært at rekruttere nye plejefamilier. Hvis det skal være attraktivt at være familieplejer, skal vi føle os trygge i arbejdet. Det handler først og fremmest om, at der supervision

og faglig sparring, når det brænder på. Og så handler det om, at der er ordentlige vilkår og en aftale om overenskomst. Det skaber tryghed for os og dermed tryghed for børnene, siger hun.

I sit arbejde bruger Gitte Jensen både hjerne og hjerte.

– Hjertet skal jeg selvfølgelig have med. Ellers kunne jeg ikke give børnene den omsorg, de har brug for. Men jeg skal også bruge min hjerne. Det handler meget om at forstå børnene og deres handle måde – og se bag om handlingerne,

så jeg fx ikke bliver vred og skælder ud, men forstår, hvad der ligger bag. Og så jeg hele tiden reflekterer over, hvad jeg selv gør – og om jeg måske kan gøre noget bedre.

Netop trygheden er vigtig for, at Gitte Jensen kan gøre sit allerbedste for sine plejebørn, forklarer hun – både i forhold til ansættelsesforhold, faglig støtte og kompetenceudvikling.

– Som familieplejer har du ofte en kæmpe opgave. Den skal du ikke stå alene med. Der skal være en livline.

UDFORDRINGER

ANTALLET AF BØRN OG UNGE I FAMILIEPLEJE ER STEGET MED 14 PROCENT I PERIODEN 2011 TIL 2018

14% ↑

Kilde: Danmarks Statistik (2020).

ANTALLET AF FAMILIEPLEJERE ER FALDET MED 7 PROCENT I PERIODEN 2015 TIL 2018

7% ↓

Kilde: Socialstyrelsen (2015, 2018), Socialstyrelsens rapport om socialtilsynenes virksomhed.

GENNEMSNI TSALDEREN FOR PLEJEFORÆLDRE ER STEGET FRA 46 ÅR TIL 52 ÅR I PERIODEN 2000 TIL 2017

6 ÅR ↑

Kilde: Social- og Indenrigsministeriet (2019), Socialpolitisk Redegørelse 2019.

SOCIALPÆDAGOGERNE FORESLÅR

- Det skal tilstræbes, at **barnet/den unge kan vælge sin egen kontaktperson**, som også kan følge med ved eventuelle skift i barnets/den unges liv.
- Der skal laves **formaliserede udslusningsforløb** i form af en tydelig plan for overgangen ved skift i anbringelsen eller ved hjemgivelse. Udslusningsstøtten skal kunne følge barnet op til 18 måneder og skal kunne benyttes efter behov. Det kan fx være, at barnet/den unge fastholder sin kontaktperson, kontakt til en lærer eller til sin plejefamilie.
- Alle tidligere anbragte unge skal have **ret til efterværn op til det 25. år**. Støtten skal være kontinuerlig og kan tilpasses den unges behov, men må ikke fratages, før den unge fylder 25 år.
- Kvaliteten i **efterværn skal forbedres og udvides**. Den unge skal således have mulighed for at få hjælp til økonomistyring, tilknytning til arbejdsmarkedet/uddannelse, boligsøgning og til at opbygge et netværk.

OVERGANGE OG EFTERVÆRN

Anbragte børn og unges opvækst er alt for ofte kendetegnet ved **mange skift**. Det kan fx være skift af adresse, sagsbehandler og skole. Nogle skift er nødvendige, mens andre kan og skal forebygges. Uanset hvad årsagen til et skift er, er der behov for at sikre bedre koordinerede overgange. For manglende kontinuitet kan danne grobund for mistrivsel og besværliggøre fastholdelsen af nære relationer og netværk.

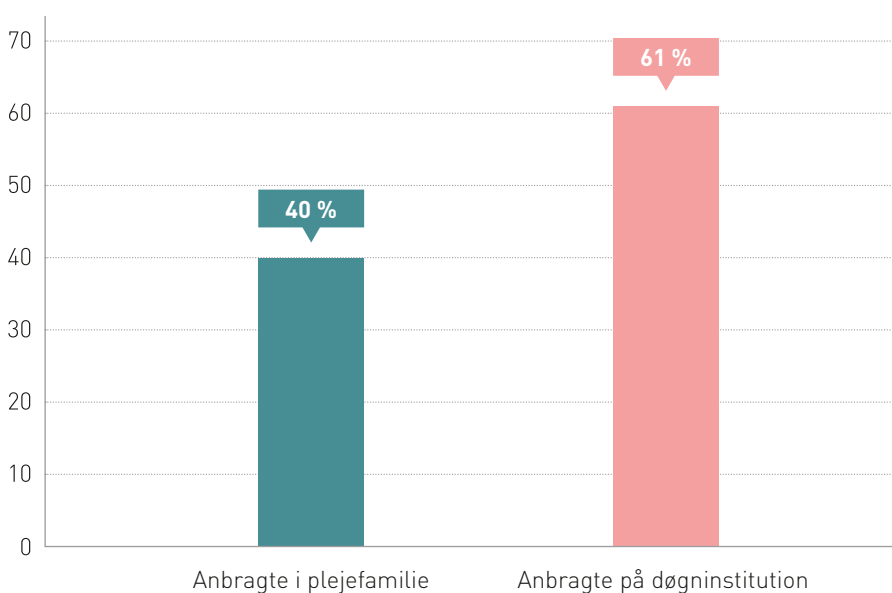
Der er behov for at lave en ny struktur omkring anbragte børns liv. Der skal i højere grad tænkes udslusninger, når anbringelsen ophører. Det skal vi gøre for at sikre, at meningsfulde relationer i barnets/den unges liv og vigtig viden ikke går tabt i forbindelse med flytning. Det gælder både før og efter det 18. år.

OVERGANG TIL VOKSENLIVET

Det er afgørende, at der er en klar ramme for overgangen til voksenlivet, og at den unge i god tid ved, hvad han/hun kan regne med. Lige præcis i årene omkring det 18. år sker der ofte mange skift i alle unges liv, fx i forhold til uddannelse. Det er et grundvilkår for anbragte, at der samtidig melder sig spørgsmål om, hvor de nu skal bo. Her skal vi i god tid sikre, at der er en plan ift. bolig, uddannelse og støtte, som den unge kan se sig selv i. Planen om overgang til voksenlivet skal derfor påbegyndes ved det 15. år.

Alle anbragte unge skal have den støtte, de har behov for i overgangen til voksenlivet, og udgangspunktet skal være, at den unge ikke slippes, før den unge er klar.

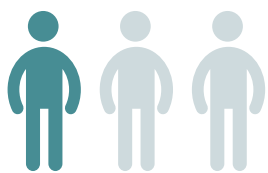
ANBRAGTE DER HAR OPLEVET SKIFT

Kilde: SFI (2014): Anbragte børn og unges trivsel 2014.

📷 Ricky John Molloy

1 UD AF 3

UNGE HJEMLØSE ER TIDLIGERE ANBRAGT.

Kilde: Social- og Indenrigsministeriet (2019). Socialpolitisk Redegørelse 2019.

42%

AF EFTERVÆRNSMODTAGERE MENER IKKE, AT DE HAR MODTAGET DEN STØTTE DE HAR BEHOV FOR.

Kilde: Deloitte (2017). Efterværn og den gode overgang til voksenlivet.

TID TIL FORANDRING

 Ricky John Molloy

Mange børn vokser op i gode anbringelsesforløb, men nogle børn gør ikke. Deres barndom er – foruden at være præget af omsorgssvigt – kendetegnet ved mange skift af fx bopæl, relationer og skole. Det er belastende og får stor betydning for deres voksenliv. Alt for mange tidligere anbragte har voksenliv med dårligt helbred, de er marginaliseret ift. uddannelse og arbejdsmarked, og de lever ensomme liv.

Anbringelsesområdet har i en årrække været under forandring. Særligt kommunale omstillinger inspireret af Borås i Sverige præger billedet. Det er omstillinger, som blandt andet bygger på et princip om mindst mulig indgriben og tidlig indsats. En omstilling, hvor man med forebyggelse stræber efter tre ting: at undgå anbringelser, at anbringe i plejefamilie frem for døgninstitution og at anbringe på døgninstitution som sidste udvej.

Mange børn anbringes i dag i en sen alder, og de børn, der anbringes på døgninstitution, har store vanskeligheder med sig i bagagen, som de burde have fået den rette hjælp til langt tidligere. Regeringen ønsker, at flere skal anbringes tidligere, og at der skal gøres op med synet på anbringelse som sidste udvej. Herved gør regeringen delvist op med det herskende paradigme i de kommunale praksisser.

Socialpædagogerne bakker op om store dele af regeringens udspil og er enige i, at der skal sættes tidligt ind. Men vi skal først og fremmest sætte ind med rette indsats til rette tid. Med dette bidrag ønsker vi at være med til at kvalificere de kommende forhandlinger på anbringelsesområdet.

Vi glæder os til den vigtige dialog om anbragte børns vilkår, og vi står altid klar til at bidrage med yderligere viden og inspiration fra praksis.

Verne Pedersen

Forbunds næstformand, Socialpædagogerne

SOCIALPÆDAGOGERNE

STYRKE TIL AT VÆRE NOGET FOR ANDRE

SOCIALPÆDAGOGERNE

Brolæggerstræde 9, 1211 København K

7248 6000

www.sl.dk